

нарушителями, созываемые через каждые пять лет. — Международный обзор уголовной политики, 1978, №34, С. 1.

15. Статут Організації Об'єднаних Націй від 26. 06 1945 р. (Стаття 1). - Електронний ресурс. — Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_010

16. Трайнин А. // Уголовная ответственность гитлеровцев. М., 1944, С. 27.

17. Усенко Е. Т. Сотрудничество между государствами. — В кн.: Во имя мира. Международно-правовые проблемы европейской безопасности. М., 1977, С. 142—154.

18. Шляхов А. Р. Конференция криминалистов социалистических стран (Берлин, 1962). — Соц. законность, 1963, № 2; Митричев В., Селиванов // Второй международный симпозиум криминалистов в Варшаве. — Соц. законность, 1964, № 7; Бородин С. Симпозиум криминалистов. — Советская милиция, 1971, №2; Мурашов С. В., Бойцов Б. В. Международный симпозиум по криминалистике. — Советская милиция, 1977, № 1; Бойцов Б. Симпозиум в Брно. — Советская милиция, 1978, № 4.

19. Memorias. Primer Simposio internacional sobre sistemas penitenciarios. Cuba, 1979.

УДК 313.1

Ланцева К. В., здобувач кафедри
цивільного права та процесу НАВС

Сучасний стан договірно-правової бази між Україною та Республікою Куба

Досліджено та проаналізовано головні чинники правової бази України та Республіки Куба. Акцентовано увагу на кубинсько-українській співпраці щодо економічного, політичного та наукового блоку.

Ключові слова. правова допомога в цивільних справах, виконання судових рішень, правові відносини між Україною і Республікою Куба, виконання рішень іноземних судів.

Исследованы и проанализированы основные факторы правовой базы Украины и Республики Куба. Акцентируется внимание на кубинско-украинского сотрудничества в экономической, политической и научной блока.

Ключевые слова. правовая помощь по гражданским делам, исполнение судебных решений, правовые отношения между Украиной и Республикой Куба, исполнение решений иностранных судов.

Investigated and analyzed the main factors framework Ukraine and the Republic of Cuba. Attention is given to Cuban-Ukrainian cooperation in the economic, political and scientific power.

Keywords. legal assistance in civil matters, enforcement of judgments, legal relations between Ukraine and the Republic of Cuba, the enforcement of foreign judgments.

Актуальність теми дослідження. Майже 59 (станом на 10.2013) документів, які забезпечують правове поле для розбудови всього спектру двосторонніх відносин, у тому числі на рівні центральних органів законодавчої та виконавчої влади, областей України та провінцій Куби, міських влад Києва та Гавани. Щодо основних двосторонніх документів слід навести Протокол про співробітництво між Міністерством закордонних справ, угоди про торговельно-економічне, наукове співробітництво, сприяння та взаємний захист інвестицій, повітряне сполучення, про умови взаємних поїздок громадян, боротьбу з митними порушеннями, про співробітництво в галузях культури та освіти, охорони здоров'я, туризму, фізкультури та спорту тощо.

Виклад основного матеріалу. Звертаємо увагу на Договір між Україною та

Республікою Куба про правові відносини та правову допомогу в цивільних та кримінальних справах який був ратифікований 10.12.2003. Як зазначено, у загальній частині п.2 ст.1 «до компетенції яких відносяться цивільні та кримінальні справи, які можуть виступати, порушувати клопотання, подавати позови та здійснювати інші процесуальні дії на ти самих умовах, як і громадяни цієї Договірної Сторони». Щодо правової допомоги, то «установи юстиції Договірних Сторін надають взаємно правову допомогу в цивільних та кримінальних справах відповідно до положень договору». Зазначимо, що правова допомога охоплює виконання процесуальних дій, що передбачені законодавством запитуваної Договірної Сторони, зокрема, допит сторін, проведення експертиз, порушення кримінального переслідування та видачу осіб, які скоїли злочини, визнання та виконання судових рішень у цивільних справах та в кримінальних справах в частині відшкодування шкоди тощо.

Цей договір надає можливість громадянам однієї договірної сторони користуватися на території другої договірної сторони таким самим правовим захистом, як і громадяни цієї договірної сторони по відношенню до своїх особистих і майнових прав.

Те ж стосується юридичних осіб, створених відповідно до законодавства однієї із договірних сторін. Визначено, що установи юстиції (суд, прокуратура, нотаріат та інші установи, до компетенції яких належать цивільні і кримінальні справи) договірних сторін надають взаємно правову допомогу в цивільних і кримінальних справах відповідно до положень договору. До моменту підписання правові відносини між Україною і Республікою Куба в наданні правової допомоги у цивільних і кримінальних справах врегульовані не були.

Проаналізувавши розвиток сучасних правовідносин між Україною та Республікою Куба щодо політичного блоку. Отож, з 1992 року діють Протоколи з моменту підписання, щодо встановлення дипломатичних відносин між Україною та Республікою Куба (Protocolo sobre el establecimiento de relaciones diplomaticas entre Ucrania y la Republica de Cuba) [1]; про співробітництво між міністерствами закордонних справ України і Республіки Куба (Protocolo de cooperacion entre el Ministerio de Relaciones Exteriores de Ucrania y el Ministerio de Relaciones Exteriores de la Republica de Cuba) [2]; про розвиток відносин між Верховною Радою України та Національною Асамблеєю народної влади Республіки Куба (Protocolo de intencion sobre el desarrollo de las relaciones entre el Consejo Supremo de Ucrania y la Asamblea Nacional del Poder Popular de la Republica de Cuba) [3] та Меморандуми, які діють з 2010 року, це: Меморандум про розвиток відносин між Верховною Радою України та Національною Асамблеєю народної влади Республіки Куба [4]; Меморандум про співробітництво між Міністерством закордонних справ України та Міністерством закордонних справ Республіки (Memorandum de Cooperacion entre el Ministerio de Asuntos Exteriores de Ucrania y el Ministerio de Relaciones Exteriores de la Republica de Cuba) [5].

Аналізуючи науковий блок, ми спіткнулися з проблемою відсутності перекладу тексту на іспанську мову, як Угод так і, протоколів, вони уклалися між Україною та Республікою Куба, по-перше, це Угода про наукове співробітництво між Академією наук України і Академією наук Республіки Куба [6]; Протокол про наукове співробітництво між Академією наук України і Академією наук Республіки Куба [7]; Угода про науково-технологічне співробітництво між Міністерством України у справах науки і технологій та Міністерством науки, технології і навколишнього середовища Республіки Куба [8] тощо.

Щодо аналізу кубинсько-української співпраці щодо економічного блоку, яке сприяє налагодження контактів між її членами та слугуватиме поштовху двохсторонніх економічних відносин, зокрема, Угода між Україною і Республікою Куба про торгівлю і співробітництво [9]; Угода про співробітництво між Торгово-промисловою палатою України та Торговою палатою Республіки Куба (Convenio de colaboracion entre la Camara de Comercio e Industria de Ucrania y la Camara de Comercio de la Republica de Cuba) [10]; Угода між Урядом України і Урядом Республіки Куба про створення Міжурядової комісії з питань торговельно-економічного та науково-технічного співробітництва (Convenio entre el Gobierno de Ucrania y el Gobierno de la Republica de Cuba sobre la creacion de la Comision Intergubernamental Ucrainiano-Cubana de Colaboracion Economico-Comercial y Cientifico-Tecnica) [11]; Угода між Урядом України і Урядом Республіки Куба про торговельне судноплавство (Convenio de la Navegacion Comercial entre el Gobierno de Ucrania y el Gobierno de la Republica de Cuba) [12]; Угода між Урядом України і Урядом Республіки Куба про повітряне сполучення (Acuerdo entre el Gobierno de Ucrania y el Gobierno de la Republica de Cuba relativo a Servicios de Transporte Aereo) [13]; Угода між Урядом України та Урядом Республіки Куба про сприяння та взаємний захист інвестицій (Acuerdo entre el Gobierno de Ucrania y el Gobierno de la Republica de Cuba sobre Promocion y Proteccion Reciproca de Inversiones) [14]; Угода про співробітництво між Державним комітетом України по стандартизації, метрології та сертифікації і Національним Бюро по стандартизації Республіки Куба (Convenio de colaboracion entre el Comitt Estatal de Normalizacion, Metrologna y Certificacion de Ucrania y la Oficina Nacional de Normalizacion de la Republica de Cuba) [15]; Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Куба про торгово-економічне співробітництво (Convenio entre el Gobierno de Ucrania y el Gobierno de la Republica de Cuba sobre la Colaboracion Economico-Comercial) [16]; Угода між Національним Банком України і Національним Банком Куби про порядок здійснення розрахунків по поставкам товарів та наданню послуг (Текст ісп. мовою на сьогодні відсутній) [17]; Угода між Міністерством фінансів України і Міністерством фінансів і цін Республіки Куба про співробітництво (Acuerdo de colaboracion entre el Ministerio de Finanzas de Ucrania y el Ministerio de Finanzas y Precios de la Republica de Cuba) [18]; Конвенція між Урядом України і Урядом Республіки Куба про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухилень стосовно податків на доходи та на майно (Текст ісп. мовою на сьогодні відсутній) [19]; Протокол між Урядом України та Урядом Республіки Куба про доступ до ринків товарів та послуг (Текст ісп. мовою на сьогодні відсутній) [20]; Угода між Українським Союзом Промисловців і Підприємців (УСПП) та Торговою Палатою Куби про співробітництво (Acuerdo de cooperacion entre la Union Ucrainiana de los Industriales y Empresarios (UUIE) y la Camara de Comercio de la Republica de Cuba) [21]; Протокол про співробітництво між Міністерством інфраструктури України та Міністерством транспорту Республіки Куба (Protocol of Cooperation between the Ministry of Infrastructure of Ukraine and the Ministry of the Transportation of the Republic of Cuba (підписувалась українською та англійською мовами) [22] тощо.

Головним в транспортній галузі є Меморандум про взаєморозуміння щодо визнання дипломів моряків та Протокол про співробітництво між Міністерством інфраструктури України та Міністерством транспорту Куби, які тривалий час опрацьовувалися сторонами. Важливим документом в контексті налагодження практичної українсько-кубинського

співпраці у галузі спорту та фізичної культури стала Програма співробітництва в сфері фізичної культури і спорту між Державною службою молоді та спорту України і Національним інститутом спорту, фізичного виховання і відпочинку Республіки Куба на 2012-2013 роки. Першочергові заходи з розвитку співробітництва в галузі освіти і науки на 2011-2014 роки передбачені відповідним меморандумом між Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України та Міністерством вищої освіти Куби.

Завдяки підписанню Установчої угоди між Торгово-промисловою палатою України та Торговою палатою Куби створено канали зв'язку та активізації діяльності підприємницьких кубинсько-українських асоціацій, що сприятиме налагодженню прямих контактів між її членами та слугуватиме поживаленню двосторонніх економічних відносин.

Впродовж 2011-2012 рр. відбулося певне поживалення українсько-кубинського торговельно-економічного співробітництва. З метою просування економічних інтересів нашої держави в регіоні Латинської Америки в 2013 році заплановані візити до Куби українських делегацій Міністерства енергетики та вугільної промисловості, Національного банку України та Міністерства охорони здоров'я України.

Зазначені візити мають на меті сприяти започаткуванню нових проектів у галузі енергетики, медицини, фармацевтиці, активізації взаємин між зовнішньополітичними відомствами України та Куби, налагодженню співпраці між банківськими структурами двох держав.

Головними напрямками співпраці України з Кубою в економічній сфері є наступні: торговельно-економічне співробітництво, співпраця у хімічній, машинобудівній, авіаційній, медичній, фармакологічній, гірничо-видобувній, енергетичній сферах та у галузі сільського господарства.

Проаналізувавши зазначимо, що приватне право Куби довгий час розвивалося як варіант колоніальний іспанського приватного права, ще у 1889 р. на Кубі був введений Цивільний кодекс Іспанії 1888, який в свою чергу був побудований за системою французького Кодексу 1804 і відтворює значна кількість його положень. Отож, Кодекс 1889 складався з Вступною глави і чотирьох книг, містять 1976 статей з 13 перехідних і 3 доповнених постанов. Книга I ("Особи") присвячена фізичним особам і родинним праву (положення юридичних осіб регламентувалося НЕ ГК, а Торговим кодексом Куби 1886) книга II ("Власність і володіння") - різним видам майна, праву власності та інших речових прав, тобто володіння, користування та спільної власності, сервітутів, реєстрації власності. У книзі III розглядаються питання про придбання власності, про заставу, дарування, успадкування і т.д. Книга охоплює IV зобов'язальне право.

Вирішуючи питання про визнання та виконання рішень іноземних судів та арбітражів, суди України повинні з'ясувати наявність міжнародних договорів про взаємне надання правової допомоги між Україною і державою, від якої надійшло відповідне клопотання. На цей час є чинними, зокрема, такі міжнародні договори з цього питання, які Україна уклала або до яких вона приєдналася:

а) Конвенція про правову допомогу і правові відносини в цивільних, сімейних та кримінальних справах, укладена державами — членами Співдружності Незалежних Держав у м. Мінську 22.01.1993 р.;

б) Угода про порядок вирішення спорів, пов'язаних зі здійсненням господарської діяльності, підписана урядами держав — учасниць Співдружності Незалежних Держав у м. Києві 20.03.1992 р.;

в) Конвенція про визнання й виконання іноземних арбітражних рішень, укладена

у м. Нью-Йорку в 1958 р.;

г) Європейська конвенція про зовнішньо-торго-вель-ний арбітраж, підписана в м. Женеві 21.04.1961 р.;

д) двосторонні договори України про правову допомогу та правові відносини в цивільних справах: з Республікою Грузія (підписано 09.01.1995 р.), з Естонською Республікою (підписано 15.02.1995 р.), з Республікою Молдова (підписано 13.12.1993 р.), з Республікою Польща (підписано 24.05.1993 р.), з Китайською Народною Республікою (підписано 31.10.1992 р.), з Литовською Республікою (підписано 07.07.1993 р.), із Латвійською Республікою (підписано 23.05.1995 р.), із Монголією (підписано 27.06.1995 р.), з Республікою Узбекистан (підписано 19.02.1998 р.), із Соціалістичною республікою В'єтнам (підписано 06.04.2000 р.); з Республікою Македонія (підписано 10.04.2000 р.); з Турецькою Республікою (підписано 23.11.2000 р.); з Угорською Республікою (підписано 02.08.2001 р.); з Чеською Республікою (підписано 28.05.2001 р.); Республікою Куба (підписано 27.03.2003 р.);

Отже, можна зробити **висновок**, що в даній статті проаналізовано головні чинники правової бази України та Республіки Куба та акцентовано увагу на кубинсько-українській співпраці.

Зазначимо, що відбувається певне поживлення українсько-кубинського торго-вельно-економічного співробітництва, завдяки підписанню Установчої угоди між Торго-во-промисловою палатою України та Торговою палатою Куби створено канали зв'язку та активізації діяльності підприємницьких кубинсько-українських асоціацій, що сприятиме налагодженню прямих контактів між її членами та слугуватиме поживленню двосторонніх економічних відносин.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Протокол про встановлення дипломатичних відносин між Україною та Республікою Куба від 12 березня 1992 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU92099U.html
2. Протокол про співробітництво між міністерствами закордонних справ України і Республіки Куба на 1992-1994 рр. від 22 вересня 1992 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrexport.gov.ua/ukr/ugodi_z_ukrain/cub/3069.html
3. Протокол намірів про розвиток відносин між Верховною Радою України та Національною Асамблеєю народної влади Республіки Куба від 12 березня 1992 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU92099U.html
4. Меморандум про розвиток відносин між Верховною Радою України та Національною Асамблеєю народної влади Республіки Куба від 14 квітня 1997 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrexport.gov.ua/ukr/ugodi_z_ukrain/cub/2119.html
5. Меморандум про співробітництво між Міністерством закордонних справ України та Міністерством закордонних справ Республіки Куба від 22 грудня 2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU639522U.html
6. Угода про наукове співробітництво між Академією наук України і Академією наук Республіки Куба від 20 грудня 1991 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU685596U.html
7. Протокол про наукове співробітництво між Академією наук України і Академією наук Республіки Куба від 20 грудня 1991 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU666358U.html
8. Угода про науково-технологічне співробітництво між Міністерством України у справах науки і технологій та Міністерством науки, технології і навколишнього середовища Республіки Куба від 25 травня

1999 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU569852U.html

9. Угода між Україною і Республікою Куба про торгівлю і співробітництво від 20 грудня 1991 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU663528U.html

10. Угода про співробітництво між Торгово-промисловою палатою України та Торговою палатою Республіки Куба від 29 вересня 1992 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU63582U.html

11. Угода між Урядом України і Урядом Республіки Куба про створення Міжурядової комісії з питань торговельно-економічного та науково-технічного співробітництва від 27 червня 1994 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU335248U.html

12. Угода між Урядом України і Урядом Республіки Куба про торговельне судноплавство від 29 червня 1994 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU6225622U.html

13. Угода між Урядом України і Урядом Республіки Куба про повітряне сполучення від 20 травня 1995 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU639522U.html

14. Угода між Урядом України та Урядом Республіки Куба про сприяння та взаємний захист інвестицій від 20 травня 1995 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU655692U.html

15. Угода про співробітництво між Державним комітетом України по стандартизації, метрології та сертифікації і Національним Бюро по стандартизації Республіки Куба від 11 вересня 1996 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU169853U.html

16. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Куба про торгово-економічне співробітництво від 20 червня 1998 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU26987U.html

17. Угода між Національним Банком України і Національним Банком Куби про порядок здійснення розрахунків по поставкам товарів та наданню послуг від 10 січня 1992 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU639522U.html

18. Угода між Міністерством фінансів України і Міністерством фінансів і цін Республіки Куба про співробітництво від 13 жовтня 2000 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU569822U.html

19. Конвенція між Урядом України і Урядом Республіки Куба про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухиленнь стосовно податків на доходи та на майно від 27 березня 2003 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU639522U.html

20. Протокол між Урядом України та Урядом Республіки Куба про доступ до ринків товарів та послуг від 10 вересня 2003 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU358952U.html

21. Угода між Українським Союзом Промисловців і Підприємців (УСПП) та Торговою Палатою Куби про співробітництво від 08 листопада 2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU5569852U.html

22. Протокол про співробітництво між Міністерством інфраструктури України та Міністерством транспорту Республіки Куба від 21 жовтня 2011 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU639522U.html

